

Matjaž Marovt

»S polno hitrostjo sem prevzel funkcijo,« reče v svoji pisarni Matjaž Marovt, generalni direktor Holdinga Slovenske elektrarne (HSE). Po tistem, ko je sredi aprila iz nadzornega sveta predsedal na začasno vodenje HSE, avgusta pa so mu nadzorniki zaupali poln mandat, začnemo prvi daljši pogovor za medije. Za Termoelektrarno Šoštanj ne uporablja kratice Teš, saj je ta po krivici postala zmerjavka, sinonim za vse slabo.

V Sloveniji za vse projekte »vemo«,

Tekst

Brane Piano, Borut Tavčar

Foto

Roman Šipić

“

Kako komentirate dogajanje na parlamentarni preiskovalni komisiji za ugotavljanje politične odgovornosti javnih funkcionarjev pri investiciji v blok 6 (B6) Termoelektrarne Šoštanj?

Izkoriščanje B6 za politične namene je neodgovorno do zaposlenih in do državljanov Slovenije. Želim si bolj jasnega ločevanja med nepravilnostmi pri projektu B6 in samim delovanjem podjetja, želim si učinkovitega dela organov pregona in pravosodja, da pridemo do epiloga o nepravilnostih. Sicer pa ima B6 najmodernejšo tehnologijo, trg oskrbuje z električno energijo in potrebujemo ga. Letos Termoelektrarna Šoštanj Sloveniji daje 40 odstotkov potrebne električne energije. Nikakor ne gre za zgrešeno investicijo in tega ne trdim samo jaz. Zdaj blok imamo in znamo ga izkoriščati, saj vso elektriko iz njega prodamo. Zgodbo smo že povsem izkrivili. Eno takšnih izkrivljenj je ponavljanje, da gre za denar davkoplačevalcev. Tem doslej za B6 ni bilo treba plačati niti evra. Projekt rešujemo znotraj HSE. Zapiramo finančno konstrukcijo in vsa posojila servisiramo v skladu s pogodbami.

Je ekonomičnost holdinga skupaj z odplačevanjem B6 zagotovljena tudi za naslednja leta?

Ekonomski izkupiček proizvodnje električne energije ni odvisen zgolj od nas. Prvi zunanji vpliv je prodajna cena elektrike, druga je hidrologija oziroma vodnatost rek. Naš prodajni model je zmes hidro- in termoproizvodnje. V HSE imamo zelo dobro razmerje obeh in se z obema viroma ščitimo, saj lažje prodajamo električno energijo, kadar enega vira nimamo na voljo. Letošnje leto je dober primer. S termo- in hidroviri izpolnjujemo vse pogodbe o prodaji, čeprav je pretok rek manjši. Če bi se slaba hidrologija ponavljala še leto ali dve, bi lahko imeli težave, če pa bo zmes virov podobna lanskemu, je HSE sposoben servisirati vse dolgove do izteka kreditnih pogodb in po letu 2022 spet biti investicijsko sposoben.

Ampak vaše hidroelektrarne so amortizirane, ob nenačrtovanih dogodkih bi potrebovali večja investicijska sredstva ...

Že zdaj imamo na leto 50 milijonov evrov investicij v vzdrževanje zanesljivosti in kakovosti proizvodnje hidroelektrarn. Naprave vzdržujemo z rednimi posegi, remontu in nadziramo z revizijami. Je pa tveganje izpada logično veliko predvsem pri termoblokih. Pol naše proizvodnje je odvisne od dveh naprav.

Odvisni ste torej od vremena in politike ...

Sem kaj rekel o politiki? Imate pa prav. Pravi, da pri prodaji električne energije deluje trg. Daleč od tega. Ko največja država v Evropi vrže v energetiko 140 milijard evrov, to ni delujoč

trg, temveč s subvencijami okužen trg, ki ceno elektrike spremeni v netržno. Soočamo se z nečim, kar je naredila politika. Velike subvencijske sheme ne bodo zdržale, ker nekateri služijo s subvencijami, ne pa s proizvodnjo električne energije.

Kaj menite o prispevku za prednostno dispečiranje – mehanizmu CRM za zagotavljanje zadostnih proizvodnih zmogljivosti? Poskus uvedbe je bil ustavljen, javnost je bila temu zelo nenaklonjena, češ da bi šlo za davek na blok 6.

Mehanizmi CRM so učinkovita obramba zanesljive oskrbe države z električno energijo, sploh v našem primeru, ko je država lastnik HSE. Obžalujem, da to ni bilo sprejeto. Politika mora znati prezreti dnevne teme in zaščititi nekaj, kar je v skupno dobro. Nam bi to koristilo, ker bi imeli predvidljivo ceno električne energije iz Šoštanja. Zdaj smo povsem izpostavljeni dogodkom na trgu.

Kakšne so sedaj cene?

Prodajne cene za prihodnje leto so na nivoju okoli 45 evrov. Variabilna cena na bloku 6 je okoli 35 evrov.

Kakšni so načrti z blokom 5 (B5), ki zdaj stoji?

Revitalizacija B5 je bila ustavljena zaradi dveh neuspešnih razpisov, ni pa opuščena. Blok 4 je starejši in ima okoljevarstveno izjemo za omejeno delovanje brez ekološke sanacije do leta 2023. V načrtih šoštanjske elektrarne je, da do leta 2030 delujeta dva bloka zaradi ekonomičnega izkoristka domačega energenta in zaradi rezerve. B5 bomo ekološko sanirali do konca prihodnjega leta in bo hladna rezerva, zaganjali ga bomo glede na tržne in sistemske potrebe, B4 pa trajno ugasnili. Zdaj deluje samo v obdobjih, ko lahko izkoristimo najvišje tržne cene električne energije, ko nadomeščamo izpad hidroelektrarn zaradi hidrologije ali pa je potrebna sistemska storitev.

Na B6 pa gledam tudi kot na ekološki projekt. Lokalno okolje si po dolgih letih onesnaževanja zasluži, da v Šoštanju delujemo po najmodernejših standardih varovanja okolja. Številke izboljšanja so impresivne, a se žal na to pozablja: za enako proizvodnjo porabimo tretjino manj premoga, izpusti v okolje so bistveno manjši. Ne smemo vsega gledati skozi denar.

Mnenje lokalnih skupnosti v Šaleški dolini se je spremenilo, ko je Teš začel zmanjševati dotacije zanje, ko ste podražili toplotno energijo, ukinjali sponzorstva. Občine zahtevajo vrnitev teh nadomestil. Glavni je torej vendarle denar.

Naredili ste dober zaključek. Potemtakem lahko z denarjem pokriješ tudi ekološko sporne zadeve. Ne mislim tako. Termoelektrarna ima vsako leto več deset milijonov evrov izgube, zato ni bilo higiensko še naprej deliti visoke donacije. Odškodnine so nekaj drugega: so nadomestila za konkretno škodo z ugotovljenim škodnim ravnanjem in vzročno zvezo med tem in nastalo škodo v natančno določenem znesku. Ne smemo jih enačiti z rentami, kar se je v preteklosti počelo. Sedaj imamo dober dialog z lokalno skupnostjo, iščemo rešitve za ogrevanje doline, za rente in za omejeno sponzoriranje, ki smo ga odmrznili. Z lokalno skupnostjo je treba živeti in ji nekaj vračati, saj je z našo dejavnostjo še vedno obremenjena. Posamezni politiki bi sicer radi vse, kar jim je bilo kdaj obljubljeno, a tako ne bo šlo.

Pravijo, da gre ves denar v Ljubljano ...

Ni res. Za dokapitalizacijo Termoelektrarne Šoštanj je iz celotnega HSE šlo prek Ljubljane, če že hočete, 725 milijonov evrov. Še 71 milijonov evrov je šlo za dokapitalizacijo Premogovnika Velenje, ki je zašel v težave zaradi neuspešnih lokalnih projektov in zaradi obljubljene nizke cene premoga. Denarja je v Ljubljani bore malo. Večji del ga gre

za financiranje termoelektrarne, drugo za vzdrževanje varnosti in zanesljivosti delovanja drugih elektrarn.

Sindikalisti trdijo, da so najboljši kadri odšli iz Šoštanja, da so odnosi med vodilnimi katastrofalni, da premalo vlagate in da je zaradi tega prihajalo do napak na bloku 6.

Do napak ni prihajalo zaradi tega. Pozitivno sem presenečen, kako zanesljivo oba bloka delujeta. Fante iz Šoštanja moram pohvaliti, da zastareli B4 deluje, kadar ga potrebujemo. Število zaposlenih v termoelektrarni je bilo res zmanjšano za tretjino. A pomembno je, da tehnične ekipe držimo na ravni, ki zagotavlja zanesljivost delovanja obeh blokov in izvedbo remontov.

Razmišljate o spojitvi premogovnika in termoelektrarne? Prvi dela dobiček, druga izgubo ...

Gre za tako različni dejavnosti, da niti tehničnega direktorja ne bi mogli imeti enega. Če pravimo, da bodo podporni procesi tekli na ravni skupine, ne vem, kaj bi združevanje obeh gospodarskih družb prineslo, razen morda malce davčne optimizacije. Ta čas to ni naša prioriteta naloga. Dobiček premogovnika je minimalen, termoelektrarna pa je edini kupec njegovega premoga. Za zdaj je dogovorjeno, da se držimo cene premoga pri 2,75 evra za gigadžul. S to ceno Premogovnik Velenje posluje pozitivno in nimamo dveh družb, ki sta v težavah.

Nekateri politiki ali bivši politiki še vedno trdijo, da je treba B6 takoj ustaviti.

Vsi problemi bi padli na ramena države. Zaprtje termoelektrarne in posledično premogovnika bi stalo ogromno. Slovenija ne more rešiti okoljskih težav sveta. Kitajska na vsak mesec in pol odpre novo termoelektrarno. Za zdaj ni sprejemljivega nadomestila za termoelektrarne. Deleži proizvodnje v termoelektrarnah so tudi v velikih državah med 30 in 40 odstotkov. To je dejstvo. Realnost Termoelektrarne Šoštanj pa je, da ničesar ne plačujemo iz davkoplačevalskega denarja, ne kršimo nobenih zavez, imamo najmodernejšo tehnologijo ... Zakaj bi potem Šoštanj zaprli? Zato, da bi plačali mnogo več kot za bančno luknjo?

Kaj pa bi se zgodilo z domačimi cenami elektrike?

Izpad 600-megavatnega B6 in 325-megavatnega B5 bi verjetno vplival na podražitev elektrike v regiji, saj gre za izpad znatne kapacitete v regiji. Dolgoročno bi to pomenilo veliko odvisnost Slovenije od uvoza. Več kot 50-odstotna odvisnost od uvoza pa je za gospodarstvo neke države nevzdržna. Tudi ko se bo začela razprava o drugem bloku jedrske elektrarne, se bomo sprli, kakor se v Sloveniji sprema o vsakem viru energije. Pri nas je moderno biti proti. A zgodovina nam bo dala priznanje za tisto, kar smo naredili, ne za ono, česar nismo. Ne bi gradili jezov, ne elektrarn na veter, termoelektrarn sploh ne, o sončnih pa več nihče ne govori. Ker ni subvencij, so pri sedanjih cenah elektrike neekonomične. V Sloveniji smo proti vsemu ...

Imamo še precej možnosti za gradnjo hidroelektrarn.

Imamo, vendar moramo delati z roko v roki z vsemi deležniki. Kmetje v Prekmurju pravijo, da je njihov problem upadanje podtalnice zaradi Mure, ki se poglablja. Zadnjič sem poslušal podpredsednika sindikata kmetov Kūčana, ko je predlagal, da bi bilo Muro treba zaježiti, zadržati nivo podtalnice ter Muro izkoristili za namakanje. Če združimo te koristi za kmetijstvo s potrebami po obnovljivih, čistih virih energije, za kar je voda idealna, z modernimi tehnologijami, in ne z ogromnimi zaježitvami, lahko presežemo razburjenje ob vsaki omembi hidroelektrarn na Muri. Avstrijci jih imajo na Muri 32.

Kako se bodo cene v regiji spreminjale, ko bo Nemčija dokončno ustavila jedrske elektrarne?

da so koruptivni in ne rastemo

“ Na B6 pa gledam tudi kot na ekološki projekt. Lokalno okolje si po dolgih letih onesnaževanja zasluži, da v Šoštanju delujemo po najmodernejših standardih varovanja okolja.

Cene se bodo začele spreminjati šele, ko bodo trg očistili subvencij. Zaradi vpliva subvencij na cene se danes skoraj nobena investicija v energetski vir brez subvencij ne izplača. Skozi subvencije vse investicije v bistvu plačujejo državni proračuni. V Sloveniji iz državnega proračuna plačujemo med 150 in 170 milijoni evrov na leto samo za subvencioniranje razpršenih virov električne energije. Doseči moramo, da se bo izplačalo zaslužiti s proizvodnjo elektrike, ne pa s subvencijami. Trenutno so cene nizke le na debelo, slovensko gospodinjstvo pa plača okoli 160 evrov za megavat, čeprav je cena megavata na debelo samo okoli 40 evrov. Razlika na računu gre za prispevke za obnovljive vire, omrežnino, davke in drugo. Če se bo cena na debelo povišala, pa to še ne pomeni, da se bo tudi na drobno. Je pa na drugi strani res, da je cena na drobno oziroma za gospodinjstva v Sloveniji še vedno ena nižjih v regiji.

Kako gledate na dva stebra? Se je to doslej pokazalo kot dobra odločitev?

To je vprašanje, za katero bi potreboval več kilometrine. Nimam izkušnje, kaj sta prinesla dva stebra v preteklosti. Vedno zagovarjam,

da je konkurenca zdrava. Ali je to konkurenca znotraj države ali med državami, je drugo vprašanje. Osebnost nimam niti stališča o morebitnem združevanju stebrov. Moram pa reči, iz enega dobro stoječega in investicijsko sposobnega stebra in enega stebra, ki trenutno ni investicijsko sposoben, z združitvijo dobiš en povprečen steber. Treba bi bilo opraviti temeljito analizo, ali bi bila taka sinergija koristna ali ne. Poznam pa idejo o združitvi stebrov in nato organizaciji proizvodnje elektrike po virih primarne energije.

To pomeni izločitev fosilnih virov, kar so že naredili nekateri evropski energetski velikani?

Ne, nisem mislil tega. Gre za divizijsko organizacijo premogovne, plinske, hidroproizvodnje znotraj skupine. To je možna oblika korporacije, vendar je mogočih oblik organizacije zelo veliko. Lahko so tehnološko, regijsko ali drugače povezane, bistveno pa je, da se točno ve, kaj bi s takšnim združevanjem dosegli, kakšni bodo sinergijski učinki, sicer se lahko povzroči več težav kot koristi. Združevanja v svetu vsi zagovarjajo, v praksi pa vemo, da jih veli-

ko propade ravno zato, ker gre za združevanje različnih podjetniških kultur in pristopov. Nekateri prej omagajo, kot jim uspe združitev. Pa ne le v Sloveniji, tudi v svetu. Tak je primer Daimlerja in Chryslerja, za katera je malokdo dvomil, da jima ne bo uspelo, pa sta šla narezan, ker jima dveh tako močnih družb ni uspelo združiti v še močnejšo družbo. Združevanje ni tako preprosta stvar.

Boste svojo dejavnost še širili? Prejšnji generalni direktor (Gorazd Skubin) je govoril o vstopu na maloprodajni trg elektrike.

Ta projekt ne le, da teče naprej, je že v otipljivi fazi realizacije. Z Elektro Celje, Gorenjska in Primorska imamo podpisano pismo o nameri, s katerim pristopamo k skupnemu projektu. Sedaj po eni strani pripravljamo prijavo na agencijo za varstvo konkurence, po drugi pa oblikujemo poslovne modele, s katerimi bi to izpeljali. V tem trenutku ni zraven še Elektra Maribor, vendar smo na dobri poti, da se dogovorimo. Pred nekaj dnevi je vlada naročila SDH, naj preuči možnost, da bi kot lastnik tako elektrodistribucijskih podjetij kot HSE preveril možnost združevanja s pripojitvijo

maloprodajnih družb k HSE. Če se bo lastnik tako odločil, bomo sledili temu načinu povezovanja, do takrat pa mi gremo s svojim projektom kapitalskega povezovanja naprej. Prihodnje leto bi že lahko delovali povezano.

Z varovanjem konkurence ne bi smeli imeti težav, saj je na drugi strani združevanje dveh največjih trgovcev že opravljeno.

Tako je. Ker je treba gledati tudi regijsko, ne bi smelo biti težav. Dejansko pa je vertikalno združevanje sodoben način delovanja gospodarskih družb. Ko sem študiral v Angliji konec 90. let, so nas učili, da bodo zmagovale dobaviteljske verige, to pomeni vertikalno organizirani sistemi, ne podjetja sama. Menimo, da to lahko pomeni zelo močan vzvod za delovanje po vsej verigi. Imamo vire proizvodnje energije, veleprodajo in maloprodajo, menim, da je to lahko zelo uspešna zgodba.

Iz drugega stebra že leta poslušamo komentarje o Tešu 6, da bo delal do največ leta 2030, da je to nasedla naložba in podobno. Imate vi komentar na podaljšanje življenjske dobe jedrske elektrarne v ▶

“Pravijo, da pri prodaji električne energije deluje trg. Daleč od tega. Ko največja država v Evropi vrže v energetiko 140 milijard evrov, to ni delujoč trg, temveč s subvencijami okužen trg, ki ceno elektrike spremeni v netržno.

“Slovenija ne more rešiti okoljskih težav sveta. Kitajska na vsak mesec in pol odpre novo termoelektrarno. Za zdaj ni sprejemljivega nadomestila za termoelektrarne.

Krškem, na podaljšanje pogodbe s Hrvaško o podaljšanju dobave polovice elektrike?

Nimam komentarja. Nisem toliko vpet v te diskusije, ukvarjam se z našimi problemi. Vesel sem, da nuklearka dela zelo stabilno, da je med boljšimi v svoji tehnologiji. Iz drugega stebra sicer nisem slišal pripomb o šestem bloku Termoelektrarne Šoštanj. To so bile bolj diskusije na politični ravni.

Robert Golob zelo jasno pove, kaj je narobe.

Ni tako pomembno, kaj kdo govori. Dejstvo je, da s takšnim izkoriščanjem domačega premoga delujemo do konca življenjske dobe, do približno leta 2050. Dejstvo je tudi, da do leta 2030 delujeta dva bloka, potem bo pred HSE, Termoelektrarno Šoštanj in Premogovnikom Velenje velik izziv, kako uskladiti delovanje samo enega bloka, zlasti glede odkopa premoga. To bo izziv, a delovanje šestega bloka do konca življenjske dobe ne bi smel biti problem. O domnevno naslednji naložbi bi rekel le to, da dokler jo normalno financiramo, je to naš problem.

Vi morate vsaj idejno, če ne konkretno, snovati načrt za prihodnost, saj se čez 15 let začne prilagodljiva proizvodnja v Šoštanju bistveno zmanjševati, odkupuje se manj premoga. Je pa to edini trapezni vir.

Zagotavljanje trapezne energije bo velik izziv v slovenski energetiki. Zaradi obnovljivih virov energije je potreba po prilagajanju čedalje večja. Vključevanje več obnovljivih virov bo terjalo čedalje več prilagodljivih virov in mogoče tudi drugačne vire elektrike. Trenutno se kot moderen trend kažejo plinske elektrarne, ki zdaj niso rentabilne zaradi cene plina in cen elektrike, a očitno se bodo tu naredili določeni premiki, saj je videti, da bo plin glavni vir prilagodljivosti v elektroenergetiki. Računati na baterije ne gre, ker litija za vse potrebe na svetu ne bo dovolj, drugih primernih tehnologij pa ni. Po letu 2022 bo HSE spet investicijsko sposoben, kar pomeni, da bomo lahko investirali tudi v večje projekte, manjše delamo vseškozi. Naša kompetenca je hidroenergija, zato se bomo verjetno zelo intenzivno usmerili v naložbe v hidroelektrarne. Upam, da bo prišlo v Sloveniji do spoznanja, da hidroelektrarne potrebujemo, da imamo potencial. Tu je srednja Sava, na drugi strani je Mura. Upam, da v sozvočju z vsemi deležniki lahko to naredimo na sodoben način. Za sistemske storitve bodo zelo zanimive tudi črpalne hidroelektrarne. Za podporo obnovljivim virom bo teh sistemskih zalogovnikov treba postaviti še več. Projekt črpalne elektrarne Kozjak je pripravljen, je pa še nekaj drugih možnosti.

Kaj pa se dogaja s projektom verige hidroelektrarn na srednji Savi?

HSE ima odločbo o koncesiji za srednjo Savo, a nikoli ni prišlo do podpisa koncesijske pogodbe. Zdaj smo v fazi, da vendarle pridemo do koncesijske pogodbe. Če bi želeli graditi na srednji Savi, bi morali prihodnje leto že zelo intenzivno začeti s pripravo dokumentacije, da bi ostali v predvideni časovnici. Tu pa je še ključna pripomba: v projekt gremo, če bo ekonomsko upravičljiv.

Predvidenih je bilo deset elektrarn, nato so projekt oskubili na polovico zaradi različnih razlogov.

Celotna veriga ima še vedno opcijo devet ali deset elektrarn. Logično pa je, da se deli na bloke. Ne razpravljamo o desetih, temveč najprej o treh elektrarnah dolvodno. Težava je, da je Sava gorvodno od teh treh elektrarn v območju Nature 2000. Dokler ne bomo prišli do prakse prevladujočega družbenega interesa, bodo umeščanja v prostor, kjer je Natura 2000, ostala problem. Ne gre za zmanjšanje celotnega projekta, temveč govorimo o trenu-

tno izvedljivem projektu. Energetski potencial Save, če bi bile zgrajene vse elektrarne, naj bi bil enak potencialu Drave. Sklenjena veriga hidroelektrarn poveča učinkovitost tudi obstoječih hidroelektrarn. Danes smo na 25-odstotnem izkoristku. Smiselno bo, da se veriga sklene, če hočemo izkoristiti ves potencial Save.

To so podobni vložki kot Teš 6.

Blizu smo. Celotna veriga je ocenjena na več kot milijardo evrov. To je samo energetski del, poleg tega je treba zraven urejati še infrastrukturo. Gre za zahtevne projekte, ki, resnici na ljubo, dajejo manj elektrike kot Termoelektrarna Šoštanj, je pa res, da obratujejo s skoraj ničnimi variabilnimi stroški. To so naložbe na dolgi rok, hidroelektrarna začne vračati denar po približno 25 letih.

Kje je skupina HSE zdaj finančno?

Posojila odplačujemo redno. Po stanju dolga se vidi, da se znatno razdolžujemo vsako leto. Konec leta bo po ocenah skupina imela še okoli 855 milijonov evrov dolga. Letos predvidevamo nižji dobiček zaradi nizke hidrologije. Tega vpliva je doslej za skoraj 25 milijonov evrov. Vse, kar bo bolje od tega izpada, bo rezultat pozitivnih prizadevanj skupine, da nadomesti ta izpad, nekaj z izkoriščanjem višjih cen elektrike in optimiranja proizvodnje, nekaj z zniževanjem stroškov. Konec leta se tudi državno poroštvo učinkovito zniža na 420 milijonov evrov.

Koliko bi pri finančnem zdravju pomagal uspešen arbitražni postopek proti General Electricu, sedanjem lastniku energetske divizije Alstoma?

Dejstvo je, da smo vložili določena pravna sredstva proti General Electric, ravno zaradi pogodbe, ki je bila sklenjena med Alstomom in Termoelektrarno Šoštanj. Pri teh arbitražnih postopkih pa je zelo pomembna zaveza o nerazkrivanju informacij, zato informacij o poteku postopkov ne dajemo. V Sloveniji imamo eno bridko izkušnjo s tem, ko nekaj na videz dokaj nedolžnih stavkov lahko ogro-

vodnik ali z njimi polniti črpalne elektrarne, bo to mogoče, a do takrat bo gotovo minilo še desetletje. Hranjenje proizvodnje električne energije je še na začetku inovacijske krivulje. Za masovnost pa potrebujemo še nove prebojne inovacije.

Ne bi mogla Slovenija sprejeti kakšne trdne usmeritve, kot jo je Nemčija za zaprtje jedrskih elektrarn in hkrati za podporo domači industriji vetrnic? Kako gledate na pripravo energetskega koncepta?

Vedno govorim, da je imeti smernice, četudi ne idealne, veliko bolje kot jih ne imeti. Napišimo pravilo, tudi če ni najboljšo, ga bomo pač dopolnjevali, ne pa vedno razpravljali o pravilih, potem pa nobenega sprejeli. Energetski koncept zagovarjam, naše stališče je, da mora biti uravnotežen, da mora upoštevati širši interes slovenske industrije, da razumemo tudi igro velikih, da ne sledimo trendom brez razumevanja ozadij in interesov. Dobro je, da v tej fazi razpravljamo o več scenarijih, dejstvo pa je, da se bomo morali odločiti. Do leta 2030 nedvomno potrebujemo šteti in pomoč petega bloka Termoelektrarne Šoštanj, do 2050, ko se izteče življenjska doba šestega bloka, pa je treba prilagoditi vire energije, da nadomestimo izpad kapacitet. Dejstvo je, da bo poraba elektrike zrasla. Postajamo električna družba, zato mora energetski koncept predvideti predvsem vire elektrike za vse potrebe.

Imate kakšen načrt za delavce, ki bodo odveč v Šaleški dolini?

V tem trenutku nam je pomembno, da država v okviru energetskega koncepta predstavi tudi strategijo opuščanja izkoriščanja premoga za potrebe proizvodnje elektrike. V tem primeru ne more veljati pravilo, da onesnaževalec plača, saj ne delujemo v pravih tržnih razmerah.

Sicer bi hitro nastal očitek, da Maribor plačuje rente za Šaleško dolino.

Tudi to.

Če ni bilo nič narobe s projektom Teša 6, zakaj potem postopek proti Alstomu?

Ločiti moramo. Če je kdo kaj naredil narobe, mi je zelo žal, da kazenski in sodni postopki tečejo tako počasi. To je problem v Sloveniji. Zaradi počasnosti postopkov se začne diskusija v medijih, v javnosti, v politiki in vsi smo na škodi. Tako smo počasi prišli do točke, ko se bojimo karkoli večjega narediti, ker »vemo, da bo nekdo nekaj ukradel«. Smo proti vsemu, a nekaj moramo narediti, sicer bo ta družba ostala brez razvoja. Tudi velike družbe imajo koruptivna tveganja, a se sistemsko borijo proti njim. Oblikovati moramo sisteme za preprečevanje korupcije, ne pa da se bojimo iti v vsak projekt. Je pa res, da potrebujemo čas za vzpostavitev zaupanja. Pred časom sem videl rezultate anketne ocene koruptivnega tveganja. Slovenija je zelo na repu, skandinavske države pa so na vrhu. Še imajo koruptivna tveganja, le na znatno nižji ravni. Vzpostavili so zaupanje, državljani zaupajo vladi, ustanovam, podjetjem in so srečni.